

Rerum Naturalium Fragmenta No. 47

<i>Szemere László: Újabb tapasztalatok a betonfészekodvakkal</i>	3
<i>Szemere László: Gyűjtemények</i>	13
<i>Szemere László: Szerecsenpacsirta (Melanocorypha yeltoniensis Forst.) előfordulása Magyarországon</i>	21
<i>Personalia</i>	23

Budapest
1925

.

Rerum Naturalium Fragmenta

Szemere László szerkesztése:

Budapest II., Pasaréti-út 79

Újabb tapasztalatok a betonfészekodvakkal.

Írta:

Szemere László.

Az 1923—24. évi Aquila 263. oldalán ismertettem a betonfészekodvakkal végzett költési próbák első eredményeit.

Míg 1923. nyarán a mi éghajlatunk alatt előforduló, lehető legmagasabb hőfoknak kitett odvakban költő széncinegéket és parlagi verebeket figyelhettem meg, addig az 1924. évi, záporokban bővelkedő nyáron azt is volt alkalmam megfigyelni, hogy a csapadékdús időben, hogy viselkednek az odvak, illetve lakói. Arra is van már adatunk, hogy a függő odvakat, hogy fogadják a madarak.

Az a porozitás, amit a kísérleti céljainkra házilag készült odvainkkal elértünk, nem volt minden esetben elegendő.

Néhány függő odúban megállott a belefolyt záporvíz, szerencsére azok üresek voltak. Azt tapasztaltam, hogy mindenféle odúba juthat be esővíz, a fedéldeszka mentén szivároghva, vagy a röplyukon át. A fent hivatkozott cikkeim végén (p. 267.) említettem is ezt, illetve hogy az egyes odvak hogyan viselkedtek, ha víz jutott beléjük.

Gondoskodni kellett arról, hogy a betonfészekodúba bejutható víz onnan mielőbb ki is folyjon. A fenék és a fal felszívóképessége ugyanis csak kisebb eső esetén tarthatja szárazon a fészket s csakis a mi házilag készült, nem elég kemény betonodvaink tették meg ezt is. A gyárilag készült, rideg betonodvak falának vízfelszívó képessége alig volt, s így az odvak

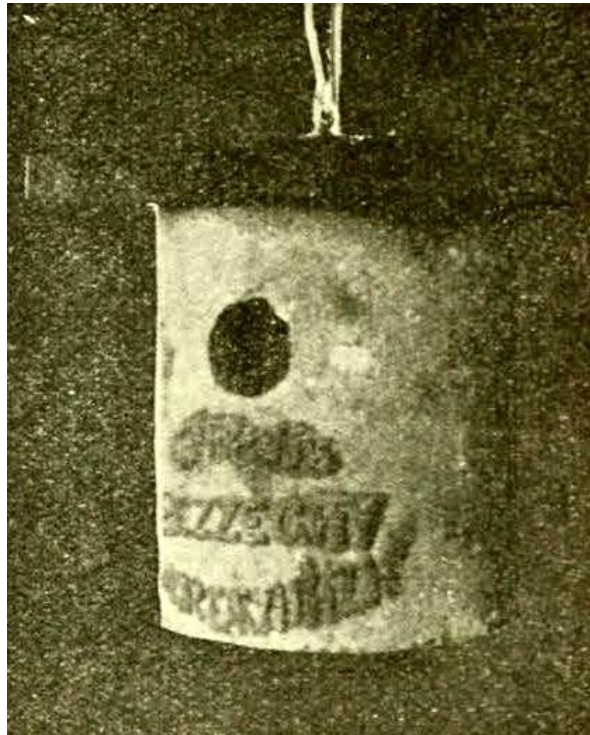
gyártójának azt az utasítást adtuk, hogy az odú alját gyártsa oly durva szénsalakkal keverten, hogy az odúba öntött víz azonnal folyjon ki az odú fenekén, anélkül azonban, hogy azon átlátni lehessen.

Egyszerű kíváncsi volt ez, s Bezzeghy Béla, aki cementodvainkat Nyíregyházán gyártja, ezt kiválóan meg is oldotta. A két részből álló, u. n. sapkás betonodvainkba a legnagyobb esőzések alkalmával is csak kevés víz jutott be, de azért feles óvatosságból azoknak az alját is úgy gyártatjuk, mint a függőkét. A függő odú deszkafedele nem illeszkedhet ugyanis szorosan az odúra, mert akkor az rádagad s ilyenkor az odú leemeléséhez szükséges derékszögű elfordítást nem lehet végrehajtani. Tehát a faanyag térfogatváltozására itt számítani kell.

Függő odvainkat eleinte 3 szál drót segítségével függesztettük fel, kb. úgy, mint ahogy az 1923–24. évi Aquila 264. oldalának 12. ábráján feltüntettük azt a virágcserep-odú ismertetése kapcsán. Az így felfüggesztett odú revideálása azonban nehézkes, s most már csak egy (illetve a biztosítás miatt két) szál dróton lógnak odvaink. Az elébb is hivatkozott Aquila 265. oldalának 14. ábrája s az itt bemutatott fénykép tünteti fel a felfüggesztés módját.

Az egyik, kissé lazán álló drót nem tartja az odút, csak akkor, ha a tartó drót elválik, elszakad. Az ilyen elővigyázat nem felesleges, mert 1-2 év alatt a himbáló odú drótja kophat annyira, hogy az elszakadás fenyegethet. Ha faágra akasztjuk az odút, akkor arra elébb egy kéregdarabot, vagy áthajtogatott posztódarabkát tegyünk, különben a drót az ágba mélyen belevágódhat. Ezt tapasztaltuk is azon kísérleti odvainkon, amelyek nem így akasztottunk ki. Erre ugyanis előre

számítottunk, s odvaink zömét már ilyen elővigyázatosság mellett szereltük a szabadba. A függő odvakkal való kísérlenezéstől ezek az apró nehézségek azért senkit se riasszanak vissza; utánajárás, gond, mindenféle odúval van, anélkül hogy más odú a macska ellen védelmet biztosíthatna.

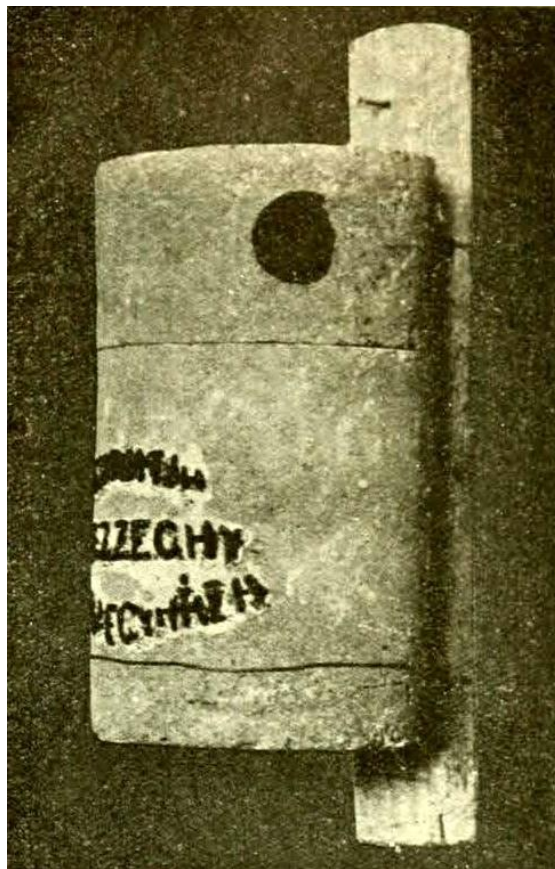


1. ábra

Több megfigyelőnk arról értesített minket, hogy a függő odúba csak akkor mennek be a madarak, ha másfélét nem kaphatnak. Ezt mi is tapasztaltuk, miért is egy különálló parkban (cikkíró Pasaréti-út 79. alatti lakása körül) csak függő odút tettünk ki. Ekkor úgy a széncinege, mint a parlagi veréb elfoglalta s fiait szerencsésen fel is nevelték bennük.

Kiindulva a függőcinege függő s más számos madár (nádirigó, sárgarigó stb.) ingásnak eléggé kitett fészkeből, egyáltalán nem féltünk attól, hogy a felfüggesztett odúban a madarak családalapítása kockázatos lenne. És jó is, hogy a Természet pél-

dáira hallgattunk s nem a „Deutsche Jägerzeitung” madárvédőszakértőjére. (1924. évi 26. sz. pag. 461. A cikk aláírása : Landwirtschaftskammer und Waldbesitzerverband für die Provinz Sachsen.) Cikkíró szerint humoros lesz majd az, hogy a himbálódzó odúban a madárfiak egymásra bukdácsolnak. Csodálkozunk azon, hogy madarakkal foglalkozó embernek ilyen előzetes véleménye lehet! Eltekintve attól, hogy valaki véleményt mond kipróbálható dolgokról, próba nélkül!

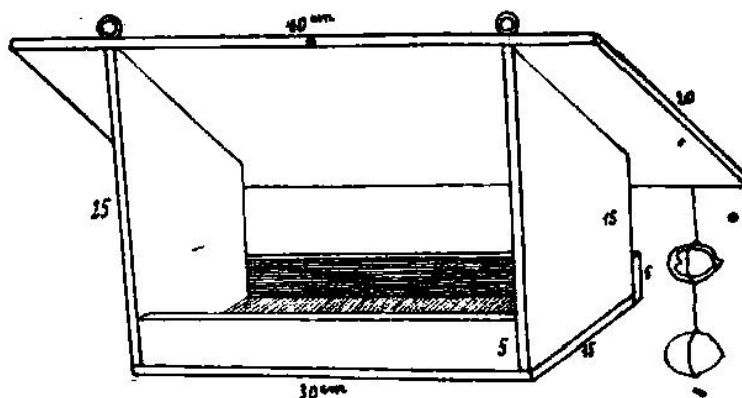


2.ábra

A hivatkozott lap válaszcikkünket nem közölte s így a netán félrevezetett szakembereknek ezúttal hozzuk tudomásukra, hogy a függő odúban sem a tojások össze nem törnek, sem a fiak nem ütik meg magukat, szóval az odú nyugodt lelkiismerettel felfüggeszthető. Persze nemcsak a betonodú, de a faodvak is. Úgy Kühnel Márton, mint Radetzky Dezső és Forgács

János, kik faodúkat hoznak nálunk forgalomba, úgy gyártják az odúkat, hogy felfüggeszteni is lehessen azokat.

Ha a madarak előnyben részesítik a szilárdan álló odúkat, abból az következik, hogy ahol a hely macskamentes, ott szögezzük is ki a fészkelő odvakat. Ellenkező esetben pedig oktrojáljuk rájuk a függő odvakat, ha már tudjuk, hogy abban is jó eredménnyel költhetnek. Ez olyan dolog, mint amikor az embernek első vagy ötödik emeleti lakás között kell választania.



3.ábra

Bár a hasonlat kissé sántít, mert a függő odú akkora biztonságot nyújt egyébként, hogyha azt a cinege logikájával felbecsülni tudná, hát másként döntene, azaz inkább megbarátkozna a függő odúval. Az is valószínű, hogy néhány generáció után szoknak meg jobban a madarak.

A parlagi veréb – sajnos – az nem olyan kényes, mert elfoglalja a függő odút akkor is, ha a közelében szilárd odú is van. Neki az mindegy.

Közvetett haszna így is van azért a függő odúnak, mert a többi odú birlalásáért a cinegéknek nem kell oly ádáz küzdelmet folytatniuk a parlagi verebekkel. S így 26-28 mm. odú nyílást feltételezve a többi (nem függő) odvaknál, eléggé könnyíthetünk a cinegék helyzetén. Az ilyen lyukméretű odúba a házi veréb ugyanis nem megy be.

Ami általában az anyag kérdését illeti, t. i. hogy a beton, vagy a fa között válasszunk-e, erről pedig egyelőre annyit írhatunk, hogy elvileg a faodvakat ugyan jobbnak tartjuk, de egy kényes pont – és pedig az odvak tartóssága – miatt a betonodvakat mégse nélkülözhetjük, illetve nem mellőzzük a gyártatását. Eredetileg csak átmeneti eszköznek véltük. Olcsóbb és tartósabb volta miatt azonban ezentúl is csak fogjuk alkalmazni.

Az olcsóbbság főként idők során érvényesül majd, mikor bebizonyosodik, hogy kétszer-háromszor vagy ki tudja, hogy hányiszorta több ideig tart el a fatönkodvaknál. A fatönkodvak rendszeren pár éven belül megrepednek, kb. 10–15 éven belül pedig annyira megkorhadnak, hogy tovább nem használhatók.

Korlátlan tartósaknak természetesen a betonodvakat sem tarthatjuk és pedig azért, mert ismételt leejtés után csak eltörnek majd. És ha az odú nem is romlik el, elromlik az a lécdarab, amire szerelni kell a sapkás odút, a függő odúnak pedig elkorhad a fedele. Ezen alkatrészeket tehát idejében ki kell cserélni.

Egyébként az itt fényképfelvétellel is bemutatott sapkás betonodúkat eléggé szívesen fogadják a madarak. Rakott fészket bele a kerti rozsdafarkú is, sajnos annak költési ered-

ményét nem figyelhettük meg, mert a többszöri megfigyelés miatt a rozsdafarkú-pár a fészket áthordta, előbb egy másik betonodúba, onnan pedig egy függő cementodúba.

Nem tartozik ugyan a beton fészekodú kérdéshez a leegyszerűsített ablaketető; azonban madárvédelmi keretünk e cikken kívül nincs most, azért itt emlékezünk meg róla.

Az általános drágaság miatt sokan nem szerezhetik be a készen gyártott különféle etetőket. Ezért kiterveztük azt a leegyszerűbb ablaketető-typust, amelyet azonban nyugodtan ajánlhatunk s amelyet ki-ki házilag is könnyen elkészíthet valamely alkalmas nagyságú postaládikából.

A mellékelt rajz mutatja az efféle etető alakját. A méretek be vannak a rajzba véve s így minden további magyarázat nélkül bárki elkészítheti azt. Üveg nem kell rá, mert a ferdén előugró fedél a behavazás ellen kellő biztosítékot nyújt, illetve a forgószél alkalmával belekerült havat könnyen eltávolíthatjuk.

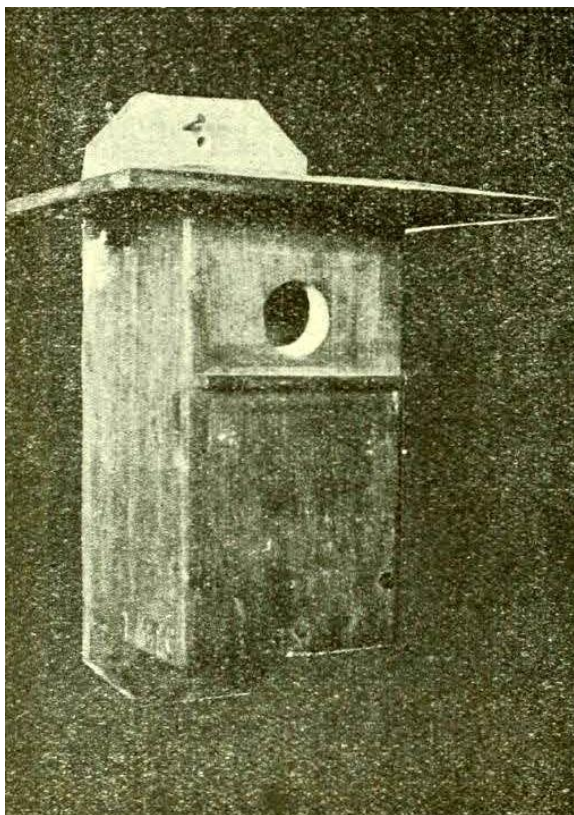
Csinálhatjuk a tetőt vízszintesre is, akkor persze azt kissé hosszabbra kell hagyni. A szél a fedélbe kapaszkodhat s annál fogva az etetőt az ablakhoz verheti, ezért az etető aljából a külső ablakráma aljához egy fonalat vagy drótot feszítsünk ki. Így aztán az etető nem fogja az ablakot se kitörni, sem kopogtatni.

Ha a verebeket távol akarjuk tartani, akkor az etetőnek a szabadba nyíló részét egymástól 2-3 centiméternyire kifeszített színes fonállal rácsozzuk be, melyen át a cinegék be fognak bújni, a verebek nem. A szokásos féldió-csalogató cégeről persze ne felejtkezzünk meg.

Csekélynek látszik ezen etető-ládika ügy, azonban ha megfigyelőink és madárvédőink iskolákban s mindenütt, ahol propagatív munkát fejtenek ki, kifejezetten hangsúlyozzák, hogy házilag is lehet csinos ablaketetőt készíteni; elébb-utóbb szélesebb mederben való elterjedését biztosíthatják az ablaketetőknék.

A betonodvak öntőmintáit pedig a jövőben is szívesen adjuk ki kölcsön mindazoknak, kik házilag óhajtanak ilyeneket csinálni, vagy a városukban levő cement-ipartelepen óhajtanak ilyeneket csináltatni, hogy a drága postaköltséget megtakaríthassák.

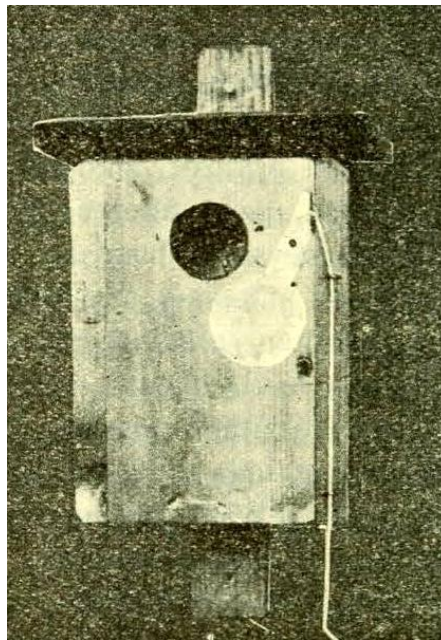
Az itt következő két ábrán bemutatjuk Radetzky Dezső (Tárnok) és Forgács János (Budapest, Madártani Intézet) deszkaodúit.



4.ábra

Utóbbi fel van szerelve röplyuk-elzáró bádoglappal. Ha a le-
lógó zsineget meghúzzuk, akkor a bádoglap a röplyukra for-
dul, azt elzárja. Jelölési munkálatokhoz célszerű e berendezés,
de a verebek kifogásához is.

Ezeknek a deszkaodúknak alapmérete belül 10 cm, tehát elég
tágas. Leemelhető fedelüket egy keresztbe dugott pálcika rögzí-
ti. Ha fel akarjuk függeszteni ezeket az odvakat, akkor egy V
alakra hajlított 2-3 arasznyi drót 1-1 végét a kiálló pálcavégre
csavargatjuk, s egy másik drót segítségével aztán az odút a fa
ágára akaszthatjuk.



5.ábra

A Radetzky-féle odú ábrájának baloldalán felül látható a
pálcikának az egyik vége.

Kipróbált odúmintánk most már elég van, ezek elterjesztése, s
általában a madárvédelem népszerűsítése azonban még hátra
van!

(*Aquila*, vol.32-33, 1925, p.184-189)

Gyűjtemények.

Szemere László.

1922.

Gyarapodás ajándékok útján 1922. január 1-től 1922. december 31-ig.

I. Felállított madarak. — Aufgestellte Vögel.

Aquila heliaca Savig. Hortobágy. 1922. IX. 20. Ifj. Szomjas Gusztávné.

Astur palumbarius L. Hortobágy. 1922. I. Szomjas Gusztáv.

Buteo ferox GM. Hortobágy. 1922. IX. 19. Szomjas László.

Circus cyaneus L. Békásmegyer. 1922. III. 14. Gerő Zoltán.

Corvus corax L. Hortobágy. 1922. IX. 20. Szomjas László.

Haliaetus albicilla L. Hortobágy. 1922. XII. 27. Szomjas Gusztáv

Pernis apivorus L. Rendes, Zala m. 1922. IX. 11. Imre Sándor.

II. Madárbőrök.

Acanthis flavirostris L. Hortobágy. 1921. XI. 18. Dr. Tarján Tibor.

Astur palumbarius L. Hortobágy. 1922. XII. 27. Szomjas Gusztáv.

Branta ruficollis Pall. Szabadbattyán, Fejér m. 1922. II. 7. Unger Jenő.

Carduelis elegans Step. (melanismus) Tarpa, Bereg m. 1922. XII. 16. Kabáczy Ernő.

Falco peregrinus Tunst. Hortobágy, 1922. XI. 23. Ifj. Szomjas Gusztáv.

Otocoris alpestris flava GM. Tróczon, Zemplén m. 1922. I. Szűts István.

Otocoris alpestris flava GM. Nyíregyháza. 1922. XII. 15. Nemes Gyula.

Anthus spinoletta borealis Hesse. Sakahama, Sachalin. 1914. V. 9. E. W. Suomalainen.

Anthus spinoletta borealis Hesse. Kaiba-to, Sachalin. 1914. X. 22. E. W. Suomalainen.

Passer montanus saturatus Stejn. Kaiba-to, Sachalin. 1914. X. 28. E. W. Suomalainen.

Passer montanus saturatus Stejn. Kaiba-to. Sachalin. 1914. X. 29. E. W. Suomalainen.

III. Tojások.

Oedicnemus scolopax GM. Örkénytábor. 1922. tavasza. Oderszky Lajos.

IV. Csontvázak.

Otocoris alpestris flava GM. Tarpa, Bereg m. 1922. XI. 26. Kabáczy Ernő.

V. Gyomortartalmak.

Bárdió Adolf. Szombathely. 4 Darab.

Hegymeghy Dezső. Győr. 35 Darab.

Schenk Henrik. Óverbász. 2 Darab.

(*Aquila*, vol.29, 1922, p.220)

1923.

Gyarapodás ajándékok útján 1923. január 1-től 1923. december 31-ig.*)

I. Felállított madarak.

Anser albifrons Soop. Békás (Veszprém m.) 1922. XII. 18. Kikály Iván.

Anser neglectus Sushk. Hortobágy. 1923. III. 4. Nemeskéri Kiss Géza.

Astur palumbarius L. f. ad. Nógrád. 1923. X. 21. Dr. Szlávy Tibor.

Astur palumbarius L. Nógrád. 1923. X. 21. Dr. Szlávy Tibor.

Branta leucopsis Bechst. Nagybajcs (Győr m.) 1922. XII. 18. Huszár Lőrinc.

Emberiza schoeniclus L. Óverbász. 1905. I. Schenk Henrik.

Erithacus luscini L. m. ad. Budapest. 1923. VIII. 14. Warga Kálmán.

Strix flammea alba Scor. Ujverbász. Schenk Henrik.

Sylvia communis Lath. Budapest. 1923. IX. 10. Forgács János.

II. Madárbőrök.

Acrocephalus streperus Vieill. Óverbász. 1912. VII. Schenk Henrik.

Acrocephalus streperus Vieill. Óverbász. 1912. VII. Schenk Henrik.

Acrocephalus streperus Vieill. Óverbász. 1912. VII. 5. Schenk Henrik.

Acrocephalus streperus Vieill. Óverbász. 1912. VII. 5. Schenk Henrik.

Acrocephalus streperus Vieill. Óverbász. 1912. VII. 5. Schenk Henrik.

Circus macrourus GM. Ipolykürt. 1923. IX. 8. Gr. Keglevich István.

Ortygometra pusilla Pall. puli. Ürbő. 1923. VI. 23. Cerva Frigyes.

Perdix cinerea Lath. puli. Pestmegye. 1923. V. Schenk Jakab.

Platalea leucorodia L. puli. Kisbalaton. 1923. VI. 15. Cerva Frigyes.

Podiceps eristatus L. Sárospatak. 1923. XI. 7. Szüts István.

Sterna hirundo L. Balatonlelle. 1923. VIII. Cerva Frigyes.

III. Tojások.

Nucifraga caryocatactes relictus Heichw. Kakas (Gömör m.)
1903. II. 14. Markovich Samu.

IV. Csontvázak.

Crex pratensis L. Nagykanizsa. 1923. VII. Barthos Gyula.

Crex pratensis L. Nagykanizsa. 1923. VII. Barthos Gyula.

Larus fuscus L. Hortobágy. 1922. X. Szomjas László.

V. Gyomortartalmak.

Bárdi Adolf. Szombathely. 6 darab.

Hegymeghy Dezső. Győr. 448 darab.

Külley János. Zalagógánfa. 1 darab.

Nemeskéri Kiss Géza. Göd. 1 darab.

Schenk Jakab. Budapest. 4 darab.

Szemere László. Budapest. 1 darab.

Szomjas László. Kisfástanya. 1 darab.

Vasvári Miklós. Budapest. 2 darab.

(*Aquila*, vol.30-31, 1923, p.371-372)

*Ezen kimutatásokban csak a kitömött, illetve konzervált anyag szerepel. Sz. L.

1924-1925.

Gyarapodás ajándékok útján 1924. január 1-től 1925. december 31-ig.

I. Felállított madarak.

Acanthis linaria L. Óverbász 1923. — Schenk Henrik.

Anthus cervinus Pall. Császárszállás (Szabolcs m.) 1920. X. 24.
Nagy László.

Astur palumbarius L. ♀ Hortobágy 1924. X. 20. Szomjas László.

Astur palumbarius L. ♀ Lábod (Somogy m.) 1925. III. 30.

Peltzmann József.

Calidris arenaria L. Nyíregyháza 1925. IX. 19. Nagy László.

Cerchneis vespertinus L. pull. Szentmargitapuszta 1925. VI. 23.

Rhédey György.

Circus aeruginosus var. *unicolor* Radd. ♂ Apaj 1924. XI. 9. Csörgey Titusz.

Circus aeruginosus L. ad. Érpatak (Szabolcs m.) 1925. IV. 16.

Rhédey Zoltán.

Circus aeruginosus L. ad. ♂ Érpatak (Szabolcs m.) 1925. IV. 16.

Rhédey Zoltán.

Coccothraustes vulgaris Pall. ♂ Budapes t 1925. VII. 27. Warga Kálmán.

Coloeus monedula spermologus Vieill. Kisbodak 1925. VI. 14. Dr. Szlávay Tibor.

Cuculus canorus L. juv. Lesencetomaj (Zala m.) 1924. VIII. 24.

BárdiÓ Adolf.

Cypselus apus L. juv. Márokpapi (Bereg m.) 1925. VIII. 27.

Kabáczy Ernő.

Emberiza calandra L. albino. Óverbász 1923. Schenk Henrik.

Erithacus rubecula L. ♂ Budapest 1924. X. 22. Forgács János.

Falco peregrinus Tunst. Hortobágy 1924. X. 23. Szomjas László.

Garrulus glandarius L. Salgótarján 1925. X. 17. Dr. Dornyay Béla.
Lanius minor L. albino. ♂ Kőrösladány. 1925. VII. 18. Túróczy
Endre.

Lanius senator L. ♂ Dég (Veszprém m.) 1919. VI. 25. Nagy
László.

Ligurinus chloris L. ♂ Budapest 1924. IV. 15. Forgács János.

Limosa lapponica L. Nyíregyháza 1925. IX. 17. Nagy László.

Limosa aegocephala Bechst. Cisterna di Roma 1925. III. 21. Dr.
Galetti Primo.

Nyroca ferina L. ad. ♂ Csibrák (Tolna m.) 1924. III. 25. Dr. Gerő
Zoltán.

Parus major L. Budapest 1925. XII. 8. Konkoly-Thege Gyula.

Pastor roseus L. juv. Novaj (Borsod m.) 1925. VI. 30. Schenk
Jakab.

Phalaropus lobatus L. Ujfehértó (Szabolcs m.) 1921. VIII. 22.
Nagy László.

Phalaropus lobatus L. Ujfehértó (Szabolcs m.) 1921. VIII. 22.
Nagy László.

Sterna hirundo L. Ürbő 1925. V. 10. Schenk Jakab.

Tringa minuta Leisl. Nyíregyháza 1925. IX. 27. Nagy László.

II. Madárbőrök.

Accipiter nisus L. ♂ Békéscsaba 1924. I. 4. Dr. Tarján Tibor.

Accipiter nisus L. ♂ Békéscsaba 1924. I. 16. Dr. Tarján Tibor.

Alauda arvensis L. Tákos (Bereg m.) 1924. I. 20. Kabáczy Ernő.

Alauda arvensis L. chlorochroisticus. Kisfástanya 1925. II. 25.
Szomjas László.

Cerchneis vespertinus L. puli. Szentmargitapuszt a 1925. VI. 23.
Rhédey György.

Charadrius alexandrinus L. puli. Bocsa 1925. VI. 16. Vétel.

Emberiza schoeniclus L. Budapest 1924. III. 20. Vétel.

Falco subbuteo L. ♀ Hortobágy 1924. X. 8. Szomjas László.

Fringilla canaria L. x *Chrysomitris spinus* L. Tarp a (Bereg m.)

Fogva tartott kereszteződés. Kabáczy Ernő.

Fulica atra L. pull. Velence (Fejér m.) 1924. VI. 18. Wurga
Kálmán.

Ortygometra parva Scop. pull. Ürbő 1923. VI. 25. Schenk Jakab.

Passer domesticus L. ♂ part. albino. Szerep (Bihar m.) 1924. XI.
20. Rác BÉla.

Phalacrocorax carbo L. Zsáka (Bihar m.) 1925. XI. 30. Vájna János.

Platalea leucorodia L. puli. Kisbalaton. 1924. VI. 15. Schenk Jakab.

Plectrophenax nivalis L. ad. ♀ Tarpa (Bereg m.) 1924. II. 13.

Kabáczy Ernő.

Plectrophenax nivalis L. Hortobágy 1923. XI. 26. Dr. Tarján Tibor.

Plectrophenax nivalis L. Marok (Bereg m.) 1925. XII. 3. Kabáczy
Ernő.

Recurvirostra avosetta L. ad. ♀ Székesfőv. Állatkert. 1924. X. 7.

Cerva Frigyes.

Recurvirostra avosetta L. puli. Bocsa (Pest m.) 1925. VI. Vétel.

Sterna hirundo L. Balatonlelle 1923. VIII. 26. Székesfőv.

Állatkert. - 1924. IX. 12. Cerva Frigyes.

Sturnus vulgaris L. Rendes (Zala m.) 1924. X. 12. Schenk Jakab.

III. Tojások.

Coccythraustes vulgaris L. 4. drb. Pugatschvo 1917. VI. 5.

Radetzky Dezső.

Egretta alba L. 4 drb. Kisbalaton. 1896. IV. 20. Dr. Lovassy

Sándor.

Limosa aegocephala Bechst. 1 drb. 1924. IV. 21. Schenk Jakab.

Monticola saxatilis L. 5 drb. Keszthely 1894. IV. 30. Dr. Lovassy

Sándor.

Pastor roseus L. 10 drb. Novaj (Borsod m.) Polgáry Lajos.

IV. Fészkek.

Acrocephalus arundinaceus L. Tárnok. (Fejér m.) 1925. V. 24.

Radetzky Dezső.

Carduelis elegans Steph. Budapest. 1924. nyara. Dr. Papp Dezső.

Phylloscopus collybita Vieill. Tárnok. 1925. V. 10. Radetzky

Dezső.

Turdus sp. ? Két rigófészek egymásra rakva. Barlanglige t
(Tátra) 1924. VIII. Dr. Győrffy István.

V. Szakfényképek.

Intézetünket a múltban is támogatták munkatársai úgy fényképfelvételekkel, mint negativekkel. Mivel ezen anyagunk leltározás tárgyát nem képezte, azért nem is mutattuk ki ezeket.

Midőn most már a felszaporodott anyagról a diapozitív állományunk 200-ra emelkedett, nem mulaszthatjuk el, hogy az ily irányú ajánlatokat hálás köszönettel ne nyugtázzuk. Kérjük mindazokat, akiknek alkalmas madárkép anyaguk van, hogy azokat a jövőben is bocsássák rendelkezésünkre, viszont mi is kész örömmel kölcsönözzük ki diapozitívjeinket madárvédelmi vagy egyéb ornithologiai tárgyú előadásokhoz.

VI. Gyomortartalmak.

Hegymeghy Dezső-től: 440 drb.

(*Aquila*, vol.32-33, 1925-26, p.321-322)

Szerecsenpacsirta (*Melanocorypha yeltoniensis* Forst.) előfordulása Magyarországon.

Szemere László

Mivel ezen pacsirta még nincs meglévő bizonyító példánnyal kimutatva Magyarországról, azért az alábbiakban szóról-szóra közöljük Kabáczy Ernő megfigyelőnknek rávonatkozó adatát:

„Brehm könyveit olvasva megállapítottam, hogy az úgynevezett szerecsenpacsirta (*Melanocorypha yeltoniensis* Forst.,) nincsen Magyarországról felemlítve sehol. Hát én azt a madarat 1898-ban Frigyesfalván (Munkáctól nem messze északra) lőttem. Tudtommal nincsen semmiféle más hasonló madár fénylő fekete tollal és minden toll vége nyílalakban Izabella-sárga szegéllyel. Még pedig tavaszi vonuláskor lőttem és feje, farka és két szárnya kifeszítve és kéregpapírra felragasztva (felülnézet) megvolt nekem egészen a háborúig, de a háború alatt elromlott.”

Sajnos, hogy e faj ezen előfordulását sem támogatja már bizonyító példány. Másrészt e pacsirta észak vagy északkelet-magyarországi előfordulása a radvance-i és a *husiatin-i* (Galícia) sőt a *helgolandi* adatok után nagyon is valószínű. (Naumann's Naturgeschichte der Vögel. III. köt. 11. old.)

Azon adatok, amelynek alapján Chernél István és Schenk Jakab e madarat ismertették, illetve felsorolták az „állítólag megfigyelt” fajok jegyzékében (Ch . : A Magyar Birodalom Madarainak névjegyzéke: 60. o., Sch.: A Magyar Birodalom Állatvilága; Madarak: 36. o.) a következők:

1. Finger: Verh. d. Zool. Bot. Ver. Wien. VII. 1857: 556.:
Petényi 2 példányt vásárolt a pesti madárpiacon. Ezek
Romániából valók voltak. L. Frivaldszky: Aves Hungariae. 187.
o.

2. Husz J. A Magyar Kárpátgyesület Múzeuma madarainak
névjegyzékében felsorolja a madár a múzeumban meg is van,
de a lelőhely ismeretlen. Miután a múzeum olyan
preparátoroktól is vásárolt, akiknek külföldi összeköttetései is
voltak, azért az adat nélküli példányt bizonyító példány
gyanánt nem lehet elfogadni.

3. Mojsisovics: Üb. ein. seit. Ersch. ind. Vogelf. Öst. Ung. :
Mitth. d. Naturw. Ver. f. Steierm: 1887: 74—86. o.

A három adat közül egy (1.) tehát nem is magyarországi, a 2-
iknél megvolna a madár, de nincs adata, végül az utóbbi
esetben megint nincs bizonyító példány s így végtelen nagy
kár, hogy Kabáczy megfigyelőnk sem tudja adatát a bizonyító
példánnyal ellátott adatok színvonalára emelni.

(*Aquila*, vol.32-33, 1925, p.249)

Personalia.

A m. kir. Belügyminiszter 1924. VIII. 23-án kelt 135.612. III. számú rendeletével a Madártani Intézethez szolgálattételre beosztott Szemere László menekült Csik-vármegyei szolgabíró a létszámcsökkentéssel kapcsolatban 1924. VII. 1-től kezdődőleg saját kérelmére ideiglenesen nyugalomba helyezte.

A m. kir. Földművelésügyi Miniszter 1924. X. 21-én kelt 77.549. IX. számú rendeletével Szemere Lászlónak pótdíj mellett az Intézetben való további alkalmazását 1924. X. 1-től kezdődőleg engedélyezte.

A m. kir. Földművelésügyi Miniszter 1.379. Eln.IX.1925. számú előterjesztésére a Kormányzó Úr Ö Főméltósága 1925. IV. 28-án kelt magas elhatározásával Wurga Kálmán miniszteri tisztviselőnek tudományos és irodalmi működése alapján a „m. kir. ornitológus” címet adományozta.

A m. kir. Földművelésügyi Miniszter a státusrendezéssel kapcsolatban a Madártani Intézet személyzetét 1925. X. 26-án kelt 51.129. IX. 2. számú rendeletével az egyesített kísérletügyi státusba, – illetve 1925. XI. 23-án kelt 3.557.Eln. számú rendeletével az Intézet tisztviselőit a saját rangosztályuk szerinti A) fizetési csoportokba sorolta be.

(*Aquila*, vol.32-33, 1925-26, p.312-313)